

8. 9. 2019 - Dětinská dospělost

1. čtení (presbyter): Gn 3, 1-8

Píseň (Svítá): S125 - Jen ty, Pane můj

Základ kázání: 1K 14, 12 - 20

Kázání: Vážení shromáždění,

apoštol Pavel byl borec: Veleúspěšný misionář. Velevzdělaný farizeus. Opěrný sloup ranné církve. I církve současné. A ještě uměl mluvit jazyky víc než všichni ti, kteří si v Korintu mysleli, jací jsou oni borci, když tu glosolálii trochu umějí.

A přesto na nikoho nedělal ramena. Nestavěl svou misijní aktivitu na svých schopnostech. Na charismatech lákavých a působivých - třeba na mluvení jazyky. Nýbrž stavěl svou misii na zvěsti o ukřižovaném a vzkříšeném Kristu.

Protože Pavel byl dospělý. A tak věděl, jaké jsou jeho schopnosti a charismata. I kdo mu je dal. Věděl o své minulosti velehorlivého pronásledovatele křesťanů. Věděl i o svých slabostech. Nedostacích. Ty usiloval tlumit. I podle tlumení sebe sama se pozná dospělý člověk. Možná hlavně podle schopnosti se ovládat. Aby člověk nebyl otrokem svého ega. Svých myšlenek. Nápadů. Svých slabostí. Ale ani svých silných stránek. Nebo čehokoli jiného.

Naopak člověk nedospělý, člověk-dítě, sebekontrolu většinou moc nezvládá. To není vždy špatně - nakonec nejde a nemá jít o dospělého. Tak bývá dítě akční, impulzivní, ale také upřímné a s otevřeným srdcem. A dokud se potýká jen s dětskými událostmi, je vše jak má být.

Jenže pak jsou lidé dospělí věkem, třeba i vzděláním nebo majetkem, ale v myšlení jsou jako děti. Už od počátku lidského rodu. Příběh muže a ženy v zahradě v tom bije do očí: Žena prostě chtěla. Dala se okouzlit svým dojmem při pohledu na Bohem

zapovězené ovoce. Nesvedl ji had. Člověk svedl sám sebe. Protože myslel jako dítě - sebestředně, impulzivně, nekriticky. Nedovedl se ovládnout. A tak nedal přednost Boží vůli před svou vůlí. Před svévolí. „Město se strženými hradbami je muž, který se neovládá.“ (Př 25, 8)

A co ti dva dětinští dospělí v zahradě zjistili? Pravdu. Nabourali obličejem do zdi objektivní reality: Byli nazí. Tak se začali stydět a bát. Před sebou navzájem. Mnohonásobně víc před Bohem. Jako provinilé dítě se schovávali před svým Otcem i Matkou.

Dítě smí, může a má být otevřené a přijímat kde co. Dospělý ne - zlo mu má být cizím jako nemluvněti. Rysem dospělosti je totiž také kritické myšlení - v první řadě vůči sobě samému.¹ Jak ho prokazoval také Pavel. Také Kristus. Mnozí jiní. A jak kritické myšlení vůči sobě samým *neprokazovali* Korint'ané: „Hlavně že mluvíme jazyky!“ Kritika hlavně vůči všemu ostatnímu kromě sebe je vlastní opět myšlení dítěte - tentokrát pubertáka.

A tak byli v Korintě nesrozumitelní. Namluvili tisíce nesrozumitelných a zbytečný slov. Při bohoslužbách i jinde. Jako malé děti.

Tak je rysem dospělosti také srozumitelnost. O té jsme hovořili již minulý týden. V Korintě, a nejen tam, byla však nesrozumitelnost, žvanění, mluvení naprázdno tak silným jevem, že se nám bude v 1K 14 ještě vracet. Protože jde o veledůležitost vlastnost dospělého člověka. Dvojnásob křesťana. Byl Kristus nesrozumitelný? Je Bůh?

Pavel tedy opakovaně zval korintské křesťany k tlumení vlastních prožitků, názorů, dojmů ba i charismat od Boha. Protože každá věc má svůj čas (Kaz 3, 1-8). I své místo. Mluvíš jazyky? Nech si to na doma! Umíš vykládat? Vykládej všude možně!

Což je další z rysů dospělosti. Ledacos patří jen do sféry intimní - osobní, partnerské, s rodinné. Něco pak zůstává a má

¹ Bible, a tak křesťanství, obvykle stejně pojmenovává termínem „pokora.“ Proto pokora nemá nic společného se sebeponižováním.

zůstávat jen mezi člověkem a Bohem. A ledacos naopak patří na veřejnost - zejména výklad. Zejména Božího slova. Ale nejenom.

Srozumitelně vyložit už lidské zákony je přece velmi důležité. Dvojnásob to platí o zákonech Božích. Srozumitelně vyložit, proč něco dělám nebo nedělám je stejně nezbytné jako inspirativní. A pár jasných, vyložených a pochopitelných slov vydá za knihy žvástů. Zejména v náboženské oblasti.

Možná i proto byl Pavel tak úspěšným misionářem ukřižovaného a vzkříšeného Božího Syna: Protože vždy dával přednost srozumitelnému výkladu. Před líbivými, svůdnými, působivými činy - třeba glosolálie. Ačkoli měl dar mluvit jazyky více než většina.

Protože na glosolálii postavená víra nevydrží dlouho. Protože nic nevysvětlí. Neosvětlí. Nepoloží žádné základy než základy prožitku a dojmu - které prchají jako zlatá muška. Taková víra totiž spoléhá vposledu na sebe. Na bližního. Tedy na velmi pomíjivé a slabé.

Což nás přivádí zpět k opouštění dětského, infantilního myšlení. K růstu do dospělosti. Ve srozumitelnosti, vysvětleních a sebeovládání. V sebezpřemáhání. V přiměřeném sdílení. Protože to vše pomáhá také k utváření a posilování společenství - světského i náboženského.

Pouze k tomu, čemu rozumím, totiž můžu vyslovit nepokrytecké amen.²

Kde lidé nerozumí, tam se často bouří, nesouhlasí - avšak ne s tím (a proti tomu), co je jim předkládáno. Nýbrž zhusta nesouhlasí a bouří se proti svému vlastnímu, ale mylnému, pochopení. Což je opět běžné u dětí.

Avšak dospělý ví, že porozumění je vždy dění mezi dvěma stranami, dvěma subjekty. Jen výjimečně je na vině nedorozumění jen jedna strana. Obvykle obě dvě. Někdy více ten, kdo nesrozumitelně a nejasně sdělil, co chtěl říct. Totiž obsah svých myšlenek, své mysli. Jindy více ten, kdo se nenamáhal vyslechnout

² Hebrejský kořen a-m-n znamená „stvrdit, potvrdit, odsouhlasit.“ Formule amen v závěru modlitby či po kázání tedy znamená: Souhlasím, stvrzuji, přidávám se... k tomu co zaznělo.

vše, co mu bylo řečeno. Kdo chápal slova bližního po svém. Kdo si chce mlít svoje. A nebo se mu jen nedostává znalostí daného tématu.

Toto uvědomění velmi pravděpodobného vlastního podílu na nedorozumění je pak další součástí dospělosti. Svalování viny na ostatní je naopak vlastní dětem. A v pokračování příběhu muže a ženy v zahradě nalezneme přesně to (Gn 3, 11-14): Muž svaluje vinu na ženu, ačkoli byl celou dobu s ní. Žena obviňuje hada, ačkoli to byl její vlastní dojem, kterému dala přednost před Božím slovem. Hadovi právě Božím slovem pevně a s důvěrou v Boží slovo oponovala. Na vlastní ego však byla důvěra Božímu slovu krátkou. A symbolický had měl smůlu - už se neměl na koho vymluvit.

Nebo možná nechtěl? Možná byl dospělejší, zralejší, celistvější než muž i žena? Možná přijímal důsledky svého jednání? Možná splnil cíl, ke kterému tam byl, řecky telos? Totiž aby konfrontoval člověka s tím, zda věří víc sobě nebo Bohu?

Protože řecké telos používá také Pavel v dnešním oddílu. Právě na místě oné „dospělosti.“ Píše: „Bud'te *teleioi*.“ Přesnější překlad by tak zněl: Bud'te... takoví, jací máte nakonec být. Jaký je váš cíl - objektivní, od Boha. Bud'te celiství, dokonalí, kompletní. Což děti opět nejsou, nemohou být ani být nemají. Proto je překlad „bud'te dospělí“ docela dobrou variantou. Proto je pozdějším slovníkovým významem onoho teleios také „dospělý, zralý, plně rozvinutý.“

Je naše víra, důvěra Božím činům i slovu dospělá? Je zralá? Je plně rozvinutá - taková jaká má být? Nebo v ní zbývá příliš mnoho infantilnosti, neznalosti, magičnosti, neporozumění, nekritičnosti vůči sobě samému, nesrozumitelnosti, lenosti - prostě svévole?

Amen.

Píseň: 498 – Já bídny člověk, bídny hříšník